תלמוד בבלי · ראשונים · רי״ף · מפרשים · הגהות חוות יאיר

הגהות חוות יאיר על בבא בתרא

רבי יאיר חיים בכרך [החוות יאיר]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

הגהות חוות יאיר על בבא בתרא

רבי יאיר חיים בכרך [החוות יאיר]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/הגהות-חוות-יאיר-על-בבא-בתרא/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף א: 6
דף ב. 6
דף ב: 6
דף ג. 6
דף ד. 6
דף ד: 7
דף ה. 7
דף ה: 7
דף ו: 7
דף ז. 7
דף ז: 8
דף ח. 8
דף ח: 8
דף ט. 8
דף ט: 8
דף י: 8
דף יא. 9
דף יא: 9
דף יב. 9
דף יב: 9
דף יג. 9
דף יג: 9
דף טו. 10
דף טו: 10
דף טז. 10
דף יז. 10
דף יז: 10
דף יח. 11
דף יח: 11
דף יט: 11
דף כ. 11
דף כא. 11
דף כא: 12
דף כב. 12
דף כב: 12
דף כג: 12
דף כד. 13
דף כד: 13
דף כה. 13
דף כה: 13
דף כו. 14
דף כז. 14
דף כז: 14
דף כח. 14
דף כח: 15
דף כט. 15
דף כט: 15
דף ל. 16
דף ל: 16
דף לא. 16
דף לב. 16
דף לג: 16
דף לד. 16
דף לד: 17
דף לה. 17
דף לו. 17
דף לו: 17
דף לז. 17
דף לז: 17
דף לח. 18
דף לח: 18
דף לט. 18

דף מ 18
דף מב 18
דף מב: 18
דף מג: 18
דף מד 18
דף מד: 19
דף מה 19
דף מה: 19
דף מז: 19
דף מח 19
דף מח: 20
דף מט 20
דף מט: 20
דף נ: 20
דף נא 20
דף נב: 20
דף נג 20
דף נג: 21
דף נד 21
דף נה 21
דף נה: 21
דף נו 21
דף נו: 21
דף נז 22
דף נז: 22
דף נח 22
דף נח: 22
דף נט 22
דף נט: 22
דף ס: 23
דף סא: 23
דף סב 23
דף סב: 23
דף סג 23
דף סג: 24
דף סד 24
דף סד: 24
דף סה 24
דף סו 24
דף סו: 24
דף סז 25
דף סז: 25
דף סח 25
דף סח: 25
דף ע 25
דף ע: 25
דף עא 26
דף עא: 26
דף עב 26
דף עב: 26
דף עג 26
דף עג: 27
דף עד 27
דף עה 27
דף עה: 27
דף עו 27
דף עו: 28
דף עז: 28
דף עח: 28
דף עט 28
דף פ 28
דף פ: 29
דף פא 29
דף פא: 29

דף פב. 29
דף פב: 29
דף פג. 30

דף א:

נ"ב בגמ' מאי וכן ע"ש:
נ"ב לעיל באלפס ב"מ פ' המקבל אחר מתני' ד"ה המקבל שדה חבירו לזרעה שעורים כו':
נ"ב לישנא אחרינא והוא בגמ' דף ג' ע"א:

דף ב.

נ"ב הוי מצי למידק כך מגמ' ר"פ הבית והעלייה ודו"ק:
נ"ב וכן לעיל שם:

דף ב:

נ"ב לר"ה קשה הא קי"ל דבקעה מקום שאינו עשוי לגדור ולא יספיק מ"ש הג"ה לדברי רש"י:
נ"ב כל ימי תמהתי על זה וכי ניחא ליה מה הוי והלא זה לצורך עצמו עשה ולא היה צריך להרבות בהוצאה עבורו והרי קי"ל אפי' בחסרון כיס הוי כמבריח ארי אף אם אין לו הנאה מזה כ"ש בכה"ג ומצאתי בתוס' ב"ק פ' הכונס דף נ"ח דמייתי משנה זו וכתב דלא דמי למבריח ארי בלי טעם. ולענ"ד כ"ש וק"ו הוא וצ"ע כי הוא ודאי היזק ברור בכל יום בהמות וגנבים כדבגמ' ומ"מ אין תמיהתי רק לפי' ר"י שפי' שהקיף מבחוץ משא"כ לפירש"י אפשר לדחוק ולתרץ וכ"ש לפי מ"ש הרמב"ן עי' סי' רס"ד ס"ד בהג"ה דמיירי בשבנה הכותל בבנין סביב הפנימי עי' ב"י סי' קנ"ח דגם הרמב"ם בבקעה ס"ל דאין לחלק:

דף ג.

מן תיבת אלמא עד תיבת זמנו רשומים ונ"ב זה לשון גמ' לעיל מיניה על ר"ל וכאן צ"ל אלמא אמרי' מיגו במקום חזקה:

דף ד.

נ"ב אין זה סותר למ"ש לעיל שני בתים בשני צדי רה"ר וכו'. עי' טור וב"י סי' קנ"ט:
אמר אימצורי הוא דקממצרנא ליה. תיבות אלו מוקפים. ונ"ב ל"ג בגמ' רק הרי"ף קמפרש ליה כך ועיין נ"י:
כדאמרי' בשמעתיה קמייתא חצר קביע תשמישתיה גג לא קביעא כו' כצ"ל:

דף ד:

נ"ב צ"ע מאי ענין זה לשיעור גובה וי"ל דר"ל על ראשו ומ"מ מ"ש והדר אינו ענין לזה:
נ"ב ב"מ ק"ד ע"א:
נ"ב לקמן בגמ' ס"ה ע"א:
שלח ליה בכולהו הלכתא כוותיה כו' כצ"ל:

דף ה.

נ"ב ואפי' הם רוצים לבנות משלהם יחיד מצי מעכב. עי' חו"מ סי' קס"ב:
נ"ב לקמן בגמ' כ"א ע"ב:
נ"ב ב"מ ק"ח ע"א:

דף ה:

מתיבת ומפני מה עד תיבת צריך שלשה הם מוקפים ונ"ב ליתא בגמ' והם דברי הרי"ף וכ"כ התוס' בשם ר"ח ונ"ל שהם מפרשים שמ"ש שוים ר"ל כשם שחילוקה לעניי עולם והם באים לפעמים הרבה ולפעמים מעטים ה"נ הגבייה לפי רוב העניים:

דף ו:

נ"ב הוא רבא מרא דאתרא ולכך לא אהדר ליה ליקח גדולה וכבוד ב"ל:
האלפ"א בית"א הם מבעל חו"י:
ונחך ה' תמיד. והשביע בצחצחות נפשך. ועצמותיך יחליץ. והיית כגן רוה. וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו. ובנו ממך כו' כצ"ל. [וכ"ה הב"ח]:
נ"ב צ"ע למה לא קיבלם וי"ל דלא חש רב אמי לכך רק על קפדוניתו קאמר ודו"ק וי"ל רבא שהיה דר תחתיו היה חש כמ"ש שדריה דביה שבור מלכא וגרביהו:
נ"ב פרק כיצד משתתפין איתא להדיא אמר רב חסדא צא מחצה לחנוני:

דף ז.

ולא את בית הבד ולא את בית השלחין עד כו' כצ"ל. [וכ"א בגמ']:
נ"ב דמה מזיק לו החלוקה ודו"ק וכ"כ הרא"ש וראיה של הרי"ף צ"ע די"ל קנין או חזקה שאני ואדרבה יש לסתור ודו"ק ועוד יש חילוק דלדעת הרי"ף קאי דוקא על בית וחצר דאיכא היזק ראיה משא"כ לטעם הרא"ש ועי' טור ושו"ע בסי' קע"א ומ"ש הסמ"ע שם ס"ק ד':

נ"ב צ"ע דלא מיירי פה מדין חלוקה ושייך לעיל על דברי ר"א אמר ר' יוחנן:

דף ז:

נ"ב צ"ע אף ביש בו ד' אמות נמי שצריך לפחות שיהיה לכ"א ד"א עי' ח"מ בסי' רי"ד ובתוי"ט שם פ"ו דב"ב וי"ל דאה"נ ה"ק דכל שאין מגיעין לכ"א ד"א אין חולקין:
נ"ב צ"ע דלא שמיע ליה ברייתא דלקמן:
וגולפא ושמריא כו' כצ"ל. ונ"ב שמרים עי' גמ' ב"מ דף מ' ע"ב

דף ח.

נ"ב כן גרם בגמ' ורש"י פי' האחרת ונ"ל שהסמ"ע סי' קס"ד ס"ק ב' לא הבין כך ומ"מ י"ל שהדין אמת דגם בני עיר זו מעכבין:
נ"ב עי' בתוס' ורא"ש וקשיא לדידהו הא דפסיק לקמן אפושי אריסי לאו כלום הוא ויש לחלק:

דף ח:

על כרחך חולקין ולא מצי למימר כו' כצ"ל. ונ"ב אין הכרח להגיה ולא רק ר"ל אם אחד משובח בדפוס ובכרך מצי למימר בעילוי דמים קח אתה זו ואני זו או להיפך והיינו פי' גוד או אגוד ומ"מ מ"ש ע"כ צ"ע: ועיין נ"י:

דף ט.

נ"ב צ"ע הא נ"מ דגם הראשון צריך להרחיק. עי' תוס':

דף ט:

נ"ב בגמרא בעי ממשנה הנ"ל וטעמא דאיכא בור וצ"ע דפה המ"ל שאני הכא דכל מרא ומרא דמחית מרפית לי לארעאי. מצאתי בתוס':

דף י:

נ"ב צל"ע דה"ל להקדים באמת ביין התירו מקמי ולא רפת בקר ולא הוצרך למ"ש ולא רפת בקר:
נ"ב כתובות דף ב' ע"א:

נ"ב פי' שלא השגיח עליהם שילמדו ומניחם בטלים ול"ק ממ"ש רבא לעיל שבשתא ממילא נפקא עי' בתוס' והכי מסתברא ממ"ש דפשע והתראה ודו"ק ובפרק המקבל כתב בנ"י שי"מ שמכה אותם יותר מדאי וצ"ע פסידא דלא הדר:
נ"ב גמ' ב"מ קט ע"א:

דף יא.

נ"ב צ"ע למאי נפקא מינה מייתי לה הרי"ף:
נ"ב נ"ל משא"כ מלמדי תינוקו':
הלכך מצי מעכב דכל כצ"ל ונ"ב צ"ל דלא שייך בכרגא:

דף יא:

אע"פ שי"ל כבר נידושה הקרקע די. הרא"ש:

דף יב.

נ"ב סי' מן המערער:

דף יב:

נ"ב אפי' שדות הרבה סביב נקראו יחידים ואפי' עיר נקרא יחיד משא"כ רה"ר דשכיחא טובא אנשים דאתו מעלמא. עי' תוס':

דף יג.

נ"ב משא"כ באילן קדם סגי כמה דמיפין כח בני עיר שצריך לקוץ:
נ"ב פי' דלרבנן ה"ל דחרדל הם מזיקי' ור"י ס"ל שג"כ הם ניזוקין וקי"ל כרבנן:
נ"ב צ"ע ובעץ החיים כתב על רש"י פי' בני עיר ונ"ל שודאי כך הוא רק שרש"י נותן לשון יחיד דייק:

דף יג:

נ"ב פי' דמתיר בדבורים:
נ"ב צ"ע למה ליה זה דפשיטא דהיזק חרדל לדבורים מה שהדבורים אוכלים אח"כ דבשם לא גירי דבעל חרדל הוא ומ"ש בגמ' אי בביניתא הוא לומר דאין היזק מחרדל מן הדבורים כלל:

נ"ב ומתני' דהרחקת גורן אתיא כרבנן. תוס':

דף טו.

נ"ב ומסיק בשלמא גבי אביו משכחת לה דאיצטריך למתני' כגון דאכלוה שני חזקה ואפ"ה לא מהימן כגון שאכלה שתים בחיי האב וא' בחיי בנו וכו':
נ"ב ולקמן פי' בע"א:

דף טו:

נ"ב משא"כ בדלא אודי נשאר זה בארעא אפי' אין לו שום ראיה וחזקה ועדים כיון דהמערער ג"כ אין לו וזה פשוט:
נ"ב וה"ל חזקה שאין עמה טענה דלא מהני מיגו רק להאמינו וק"ל משא"כ אלו אמר בפני לקחה ממך:
נ"ב ואפי' שטר מכירה מפלניא בידו. נ"ל:
נ"ב לקמן בפ' ח"ה ברי"ף ד"ה ההוא גברא דדר בקשתא בעיליתא:
נ"ב פי' במה שמכרה משא"כ ידוע בעדים אפי' דר בו המוכר ג"ש אין לו חזקה וכן באים מכחו כמו עובד כוכבי' דלקמן:

דף טז.

עי' ברי"ף ב"מ פ' האומנין בסופו אחר ד"ה מתני' כל האומנין שומרי שכר הן:

דף יז.

עי' לעיל סימן תרפ"ח:
וה"ה דאי. רשום קו על תיבות אלו. ונ"ב גמגום. דה"ל ואפי':

דף יז:

נ"ב עי' ברי"ף שבועות פ' כל הנשבעין קודם ד"ה מתני' הנחבל כיצד כו':
נ"ב לפ"ז ה"ה באין עדים וטען קניתי ממך ועדיין לא החזיק ג"ש ג"כ לא משלם פירי משא"כ לטעם שכתב הרמב"ם הובא בש"ע סי' קמ"ה ס"ג ובמש"כ שם:
נ"ב עיין לקמן ברי"ף ב"ב סוף פ"ד קודם ד"ה מתני' לא את הבור ולא הגת כו':

דף יח.

נ"ב עיין באשר"י:
נ"ב עי' ברי"ף כתובות פ' הכותב קודם ד"ה מתני' המושיב את אשתו חנונית:

דף יח:

נ"ב ופרשה שאכל הזמורים מכלאים לפני שהוסיף מאתים וצל"ע הרי דזמורים אינם מאכל אדם ואם האכילם לבהמתו ולא אכל הפרי יש הוכחה שאינה שלו וי"ל מפני שהפרי אסור הרי נהנה כדרך הנאתו ומ"מ צ"ע איך בג' שנים לא הוסיף מאתים:

דף יט:

נ"ב ואם יחזיק זה בקרקע שלו שנה ובתוך שנה ראשונה יצא הקול ילכו בשנה שניה ויודיעוהו לבעל הקרקע ולשנה שלישית יבא וימחה:
צ"ע הא ויחזיק שנה תנן. ועי' לקמן ברי"ף אחר מתני' ד"ה כל חזקה שאין עמה טענה כו':
נ"ב צ"ע ריש מס' גיטין דחשבינן כל א"י למדינה אחת:

דף כ.

אר"ל משום בר קפרא כצ"ל:
נ"ב בסמ"ע סי' קט"ו ס"ה כתב דמצי למימר סבר הייתי דחזר ממחאתו הראשונה וא"צ לזה רק דמ"מ לא מזהר טפי מג' שנים דאל"כ קשה לא יתקנו רז"ל דג' שנים הוי חזקה וממילא לעולם יזהר בשטרו ולא יצטרך מחאה רק עכ"פ יראה שטרו אלא ע"כ אפי' יפסיד שדהו לא מזדהר טפי וכתב הרשב"ם די"א הטעם משום דמצי למימר בתר המחאה קניתיו ממך ודחי לטעם זה ובעל המאור כתב זה משמו וקרי ליה ר"ש מרומריג והשיג עליו ומקיים הטעם ומלחמת ה' קיים דברי הרשב"ם ועיין בו כי זכר טעם הסמ"ע:

דף כא.

נ"ב צל"ע ל"ל למימר כגון מעשה דפרדיסי' דבכל אונס אפי' שדה סתם אם מסר מודעא המכירה בטילה והכי קי"ל בטור וש"ע סי' ר"ה עי' לקמן ברי"ף אחר ד"ה ואמר רבא הלכתא תליוה וזבין זביניה זביניה כו'. וה"ה בשדה זו בעי מודעא ומצאתי ברשב"ם שסיים בגמ' וז"ל ומיהו רב הונא דאמר לקמן תליוה וזבין וכו' חזינן דאכשר מודעא אזביניה דלית ליה סברא דרבא הלשון משמע דר"ל אפי' בשדה סתם. והל"ל דאפי' בשדה

זו צריך מודעא. ועוד קשה דלרבא כדעת המקשן לעולם לא יכתב מודעא ועו"ק מה משני כגון מעשה דפרדיסא ושם גופא ל"ל כתיבא שמ"ש לקמן ואני אוציא את המודעא הל"ל ואני אייתי סהדי דכבר טען שכבר קנאה זה ג' שנים וי"ל דאה"נ אין קפידא בכתיבה רק שימסור מודעא לפני המכירה. (עי' קונטרסים):

דף כא:

נ"ב פי' טענת מחילה וצ"ע הרי בתר אמר והא קא אחיל:
נ"ב ומה דבעי שנה לאכילה משום דבשדה איירי דזימנין דבעי שנה עד שיאכל הפירות:
נ"ב דהא דמדלא מחה מחיל לאו טענה מקרי וצ"ע בדר' ישמעאל:

דף כב.

נ"ב על מה נחלקו על כת א' שא' אומר מנה וא' אומר מאתים שב"ש אומרים נחלקה עדותן ובה"א יש בכלל מאתים מנה. עי' ברי"ף סנהדרין פ"ג בסופו קודם ד"ה מתני' כל זמן שהוא מביא ראיה כו':
נ"ב פי' כך אמר לי:

דף כב:

נ"ב צ"ע הא יש לחלק ולומר דשאני התם דע"י דאכל הלוקח מפורסם שהוא לוקחה ודו"ק א"נ י"ל הכא שלא בשטר מיירי:
נ"ב בש"ס מוקי לה בדאמר ליה שמור לי היום ואשמור לך למחר ועש"ך סי' קע"ו ס"ק ט"ז:

דף כג:

נ"ב איפכא הל"ל רק דלשון משנה נקט עיין כתובות פי"ג ברי"ף במשנה ד"ה העורר על השדה:
רשום קו על תיבות אלא חד סהדא ונ"ב צ"ע ל"ל זה ואיך יתכן כי לוי לא טען רק שקנאה מראובן ויש לו על זה שט"ח ועדים:
נ"ב הוי מצי להקשות תיכף מסיפא נהי דמגופא מייאש וכו' רק ניחא ליה לדקדק ברישא דקאי עלה:

נ"ב ק"ל דלמא לית ליה סהדי דשלו היתה רק שהיה דר כו' וראובן גזלה ממנו ולכן מצי יהודה למימר לשמעון גם אתה דרת בו בגזלנותא שהרי אית לי סהדי דדילי היא וא"כ שמעון הפוסל העדים נוגע בעדות הוא:

דף כד.

נ"ב בתוס' המ"ל א"ה בית ושדה נמי אלא דניחא ליה להקשות מיניה וביה וק"ל מ"מ במסקנא דמוקי במכיר בה וכו' המ"ל בית ושדה נמי במכיר שהוא מוכר אינה גזילה בידו נמי ועי' מ"ש שם דבלה"נ קשה שם:

דף כד:

נ"ב ק"ל א"כ אפי' באחריות ואפי' בבית ושדה נמי:
נ"ב עי' בש"ך סי' ל"ז ס"ק כ"ה:
נ"ב לאו דוקא רק אם אי אית ליה כדי פרעון החוב וכן מ"ש לית ליה ע"כ ר"ל שום כסף וש"כ:
נ"ב עי' לעיל בריי"ף ב"ק פ"י קודם ד"ה מתני' אר"י בן ברוקה נאמנת אשה כו':
נ"ב שמלמדו אומנות. ופי' ראה בעדים שזה הטלית שביד האומן שלו:
נ"ב ואם לא יוציאנו בדיני עכו"ם ישלם לו וזהו עיקר פיצוי ועי' תוס' ד"ה דינא הוא:
נ"ב צ"ע מ"מ למה לא ילך עם העובד כוכבים בדין אולי יוציאנו. כמ"ש לעיל:

דף כה.

נ"ב עיין ריי"ף ב"מ סוף פ"ג:
נ"ב דס"ל דאפי' אומן דוקא ראה:
נ"ב לדעת מסקנת הריי"ף דאומן אפי' לא ראה לא מהימן א"כ נוקי למתני' ביש עדים ולא ראה ולא הוי תיובתיה:
נ"ב ואומן אין לו חזקה אפי' לא מסרו באפי סהדי:

דף כה:

נ"ב עי' בבעל המאור שקיים דברי הריי"ף נגד השגות של תלמידי הר"י הלוי וכתב עליו הרמב"ן בפירושו לדברי הריי"ף שלצדדין קתני שהוא מהפך דברי אלהים חיים ונשיקותיו נעתרות:

נ"ב ולא אמרי' דהאומן נאמן בקניתי מגו דהחזרתי מפני דחזקה מה שאצלו בעדים משל אחר של אחר הוא וה"ל מגו במקום חזקה:
נ"ב אלו הייתי כדאי הייתי אומר דר"נ בסתם אריס מיירי כי אמוראים דרכם לפרש ובעלמא אמר דין זה לא על ר"י ור"ל אע"פ דשקיל רק פלגא וק"ל מ"מ לשון חזקה לא יתכן במי שלא נהנה משל חבירו ולא מזיקו ועוד איך יטעון שקנאו כולה והרי כבר אכל כל שנה חלקו:

דף כו.

נ"ב ר"ת גרס כגון דקאמר דאם יש עדים אפי' אומן ואריס עצמן ואפי' בלי חזקה:
ולא קנסינן לגזלן לאבד מעותיו כצ"ל:

דף כז.

נ"ב בנ"י שגרס הרי"ף שהכניס לה ולא כפי' הרשב"ם:
נ"ב בגמ' מסתברא אמרי בדר' יוסף פי' שבכה"ג אמינא דבריהם נראין אבל הם פליגי בכל ענין:
נ"ב ולא גרס בגמ' שהם נכסי צאן ברזל ורי"ף דגרס לה ל"ג ואחת שהכניסה לו רק וא' שהכניס לה ועי' נ"י ובתוס':

דף כז:

נ"ב הובא לעיל בריי"ף ב"מ ס"פ המפקיד:
נ"ב וצ"ע א"כ בחייו נמי ולמה אתרע חזקתו במותו:
נ"ב צ"ע דההיא מיירי שנתנה מתנה וששלה הוא ואפשר דנאמנת ואילו חיה היתה מבררת שניתן לה ע"מ כו':
נ"ב גם לתירוץ זה דחי הרשב"ם דא"כ היינו הא דת"ר ברישא:

דף כח.

מאי דלא מצי טעין כצ"ל:
נ"ב פי' דלא יכול למטען:
נ"ב לאחר מיתת הבעל:
נ"ב ולכן במגו זה נאמן. תוס':
נ"ב צל"ע למה לא אמר במוכר וקונה גופיה אם שניהם מודים:

נ"ב צ"ע מקומו בגמ':
נ"ב ועשרה דנקט לאו דוקא. עי' רשב"ם:

דף כח:

נ"ב התוס' כתבו לתרץ למה קנה נעל גדר:
נ"ב הרא"ש ל"ג ברי"ף כן:
נ"ב עי' במו"ק ברי"ף ספ"א:
נ"ב ברי"ף קדושין פ"א ד"ה אמר שמואל מכר י' שדות כו' קודם ד"ה מתני' כל הנעשה דמים באחר:
נ"ב וא"כ המ"ל בנכסי ישראל ולא נתן לו דמי ב' השדות ובעי למקני בחזקה:
נ"ב לשם תיקון. לשון רשב"ם כדי להחזיק וע"ש שהאריך:

דף כט.

נ"ב א"כ אפי' ישראל מישראל מצי הדר ביה:
נ"ב בדיקלא מחד גיסא אדעתי' דחיותא הס"ד ואח"כ מה"ד קא רפיק. לצורך האילן דמהני ליה כחורש לזריעה. רשב"ם:
נ"ב אע"פ שע"י כך יבא העובד כוכבי' ויוציאנה מיד המחזיק משא"כ אם המחזיק נותן המעות ללוקח אסור לי לגרום שהעובד כוכבי' יוציא השדה מיד המחזיק להחזירו לו. נ"ל:

דף כט:

נ"ב פי' בני מתא:
נ"ב צ"ע לענין דינא דבר מצרא מאי עי' בפ' המקבל ברי"ף קודם ד"ה מתני' המקבל שדה חבירו לשנים מועטות וכן השנויים דמפסיקין בפאה גבי טומאה לר"א מאי ע"ש בגמ' פ' הספינה דף פ"ג ע"א:
נ"ב ואליביה דר"א אמרי' דאין מצר וחצב מפסיקין:
לעיל בפירקין:
נ"ב א"כ אפי' אינו פרדכת:
(והתם מצריך כולהו). רשום קו על תיבות אלו:

דף ל.

נ"ב ה"ה עובד כוכבים ואין יורשיו ידועין:
נ"ב דגם רבנן ס"ל הכי:
נ"ב התוס' פרק מרובה דף ע"ב הביאו זה וכתבו תירוץ אחר ועי' עוד במאור הגדול פ"ה ובמלחמת פרק מרובה:
נ"ב וכ"כ התוס' ותמהתי שלא כתבוהו בשם הרי"ף:
נ"ב אע"פ דאינו מתהפך מ"מ הוי ס"ס כמ"ש רמ"ע:

דף ל:

נ"ב עיין במאור הגדול ובמלחמת:

דף לא.

נ"ב לעיל בפירקין אחר מתני' ד"ה ר"י אומר ג' חדשים בראשונה וג' חדשים כו':
נ"ב ק"ל ה"ל למתני' לחלק בהכי ולשנות אבל בחצר ממש. שהרי נקט דין הכניס תרנגולין לתוך הבית:
נ"ב עי' בגמ' בפי' הרשב"ם:
נ"ב ק"ל א"כ הכניס תרנגולים לתוך הבית נמי לא הוי חזקה. מצאתי ברשב"ם:

דף לב.

נ"ב נ"ל שר"ל מעשה אחר כזה:
ליפול מן הגג כשתעמוד על שפת הגג כצ"ל ותיבת כ"ש נמחק:

דף לג:

נ"ב ל"ג נמי עי' בתוס':
נ"ב רש"ל גורס דאיכא:

דף לד.

נ"ב פי' שרביע השדה לא קנה וצ"ע לדבריו פי' דלא כו':
נ"ב היינו לפי גי' הגמ' ואשר"י אבל לפי גי' הרי"ף הוי איפכא ללישנא קמא לא קנה וללישנא בתרא קנה:

דף לד:

נ"ב זה הוא מסקנת הש"ס:
נ"ב דלא כפי' רשב"ם:

דף לה.

נ"ב כולהו אמוכר בית קאי:
נ"ב בגמ' ולא את התנור ולא את הכיריים:

דף לו.

נ"ב נ"ל שר"ל כמו ונתת את הבדים בטבעות הארון:
(ולא את) רשום קו על תיבות אלו:
נ"ב א"כ מה מקשה פשיטא דלמא הא קמ"ל אע"פ דלא נתן דמי שניהן:

דף לו:

נ"ב בגמ' גרס בית המרחץ ועי' ברשב"ם שהאריך:
נ"ב בכלל הבתים והמרחצאות כל מה שנמכר עמהם אם מכר בית ומרחץ. נ"ל:
מכר בתים בורות שיחין כו' כצ"ל:
נ"ב צ"ע איך יפרשו מקח טעות הוא דלקמן:
נ"ב הרי"ף לא ס"ל פי' זה רק דאה"נ כמ"ש ודקלי גרע כח הלוקח וכ"כ התוס':

דף לז.

נ"ב ואם לא תקנה לי יבוטל המקח. נ"ל. רק דצ"ע דלפ"ז נימא דכל מוכר דבר שלב"ל שאם ירצה מוכר לקיים המכר ולקנות לו לא יוכל הלוקח לחזור בו וכן להלן נפרש מקח טעות הוא אם ירצה המוכר:
נ"ב וכן לעיל בפירקין (אחר ד"ה אמר רב זביד ואם טען ואמר לפירות ירדתי) האי מאן דנקט מגלא ותובילא ואמר בעינא למגזריה לדיקלא דפלניא ופי' תובילא חבל לי"מ:

דף לז:

נ"ב הרז"ה פירשו גם עתה ובמ"ה לא השיג עליו והוא פלא ולרשב"ם צ"ע האי מאי קושיא דאה"נ אי לא שייר ודאי מצי למימר אם יפול האילן זיל. עי' בתוס' פ' ח"ה דף ל"ז ע"א וכ"ה דף עא ע"ב:

דף לח.

נ"ב לעיל בפירקין קודם מתני' ד"ה המוכר את הבית מכר את הדלת כו':

דף לח:

נ"ב לקמן בפירקין אחר מתני' ד"ה המוכר פירות לחבירו משך ולא:
נ"ב בגמ' מוקי לת"ק דר' נתן כרבי ומקשי והא תניא וכו':
נ"ב לפי' הרשב"ם גם קושיא זו על חכ"א דבסיפא והרי"ף מפרש איפכא דהא דבמשיכה דת"ר איירי ברה"ר וצ"ע איך יפרש אימא סיפא:

דף לט.

נ"ב עיין בפ"ק דקדושין ברי"ף אחר מתני' ד"ה בהמה נקנית במסירה:
נ"ב לעיל בפ' ח"ה ברי"ף אחר מתני' ד"ה שלש ארצות ליהודה:

דף מ.

(או דלמא בין בזו בין בזו מחלוקת) רשום קו על תיבות אלו. ונ"ב בגמ' ל"ג לה ועי' בתוס':
וגם הולדות עושים לסוף שני חדשים ולדות כצ"ל ותיבה ד' נמחק:
זה אחר זה בד' או בג' כו' כצ"ל. ונ"ב עי' ברשב"ם ופה קיצר:

דף מב.

נ"ב עי' בגמ' ורשב"ם דף פ"ד גם במאור הגדול ובמ"ה:

דף מב:

נ"ב צ"ע:
נ"ב צ"ע הא אוקימנא לה דוקא ביש שנתות במדה וע"ש בפי' רשב"ם:
נ"ב להרי"ף שם במדה של מוכר מיירי. ועי' במלחמת ה' ובמאור הגדול:

דף מג:

נ"ב פי' וכליו דלוקח:

דף מד.

נ"ב בכה"ג בסנהדרין המערה בעצמו מאי. ופי' רש"י צערתיה:

נ"ב בפ' חזקת הבתים:

דף מד:

אצל החנוני ופונדיון בידו כצ"ל:
נ"ב ור"י לא ס"ל דגזלן הוי והיינו מ"ש שע"מ כן שלחו ר"ל למוד בה גם לאחרים א"נ שע"מ כן קאי על איסר ושמן נ"ל. ועי' ברשב"ם פי' ומודה ר"י וכו':
נ"ב פי' גם הצלוחית יהיה משלו:
נ"ב עי' בתוס':
נ"ב יש לפרש דגם מיני קמחים וכל מילי דמידגן ענינו הואיל דנדבקין ובעי קינוח ולכן ע"כ טעם דחנוני פעמים בשבת משום דתדיר וכת"ק ורשב"ג דסיפא על משקולת לחוד קאי וכל זה דלא כרשב"ם בגמ' ע"ש. נ"ל:

דף מה.

רשום קו על תיבת כנגד ונ"ב עי' שו"ע סי' רכ"ד סעיף י"ד והם דברי הרמב"ם תלמיד תלמידו:
נ"ב אחת אחת עי' ברשב"ם בגמ':

דף מה:

ב"ב ב"מ דף ס"א ע"ב בגמ':
כי אם שתות ולא יותר כצ"ל:

דף מז:

ששנו חכמים במשנתינו כצ"ל:
נ"ב ובהכי מוקי מתני':
נ"ב צ"ע מספ"ג דגיטין

דף מח.

נ"ב צ"ע לימא ליה קנקנך גרמו שהיא סברא אלימתא וברורה טפי מסברת לא ה"ל לשהוויי:

דף מח:

על תיבות שיהא מיוחד להליכה ולא לזריעה רשום קו:

דף מט.

נ"ב עי' בגמ' לעיל דף נ"א ע"א ברש"י ריש העמוד ד"ה דייני גולה:

דף מט:

נ"ב עי' בפי' רשב"ם בגמ':
נ"ב צ"ע לפי טעם זה אפי' נותן לו בית כור יפה בלי סלעים ונקעים מ"מ מפסיקין וה"ל כב' מקומות רק ה"ל ליתן טעם שאינם ראוין לזריעה:
ואפי' הוה בתוך השדה אלא היה כו' כצ"ל

דף נ:

נ"ב עי' עוד בפ' השואל בריי"ף אחר מתני' ד"ה המשכיר בית לחבירו לשנה ונתעברה השנה כו':
נ"ב אע"פ דס"ל גבי מוכר במשנה שהמוכר מוחזק מ"מ ס"ל כאן שהשוכר דר בו כאן אנו דנין על הממון שאני נ"ל:

דף נא.

נ"ב בגמ' ל"ג שלשה ונ"ל דקמ"ל דה"א בגמ' ס"ל לרב מקמצין הואיל דמצד הירושה החלוקה כדין היתה א"נ קמ"ל אע"פ שאחד מהם מרוצה בקיום הגורל ויפצה לאח השלישי. ועי' מ"ש רש"א. ועי' עוד ריש פ"ק דף ד' ע"ב:
נ"ב פי' השייך לו ליטול מאחיו כגון שנלקח ממנו קרקעו שוה ר' זהובים נותנין לו שני אחים נ' זהובים בקרקע ונ' זהובים במעות:
רשום קו על תיבת כרב ונ"ב ר"ל לאפוקי משמואל דאמר ויתר היכא דאתי בעל חוב:

דף נב:

נ"ב לקמן בסנהדרין בריי"ף סוף פ' שלישי:

דף נג.

נ"ב עי' לקמן בריי"ף ס"פ מי שמת:

נ"ב עי' רשב"ם בגמ' פירושו:

דף נג:

נ"ב פי' לגבי מלוה:

דף נד.

נ"ב צ"ע בגמ' ליתא רק פלוגו ופי' רשב"ם כמ"ש הרי"ף בתר הכי ויש לדחוק ולומר דהוא שינוי ג"כ די"ג פליגי ור"ל שחולקים כדרך עולם שבכור נוטל פי שנים:

דף נה.

דאית לה ברא לאותה בת ירית כצ"ל:
נ"ב תמהתי על לשון זה דא"כ ה"ל מטעמיה דר"ע רק הכי הל"ל לפרש דפי' לירתי כאילו אמר רק לסבתא ולא ליורשיה או אמר ואחריה למי שראוי לו ע"פ הדין ודו"ק ומ"מ צ"ע מנא ליה להש"ס דר"ע לא ס"ל כך. ואפשר כי ל"ג לירתיה רק לירתי ולא לירתי ירתי כדר"ע ובהא לא קי"ל כוותיה רק אפי' ירתי ירתי רק צ"ל ירתי ג"כ מצד עצמו משא"כ בעל דלא הוי כלל ירתי רק ירתי ירתיה ודו"ק. אחר כותבי ראיתי שהאריכות הנ"ל ללא צורך רק דר"ע ס"ל ירתי ממש דוקא ולא הבאים מכח ירתי ולא קי"ל הכי רק אפי' ירתי מכח ירתי ומ"מ נ"ל מצד עצמו ג"כ ירתי והיינו שכתב רשב"ם וכיון דליכא ירתי ירתי דאינהו ירתי דירתי איכא בינייהו:

דף נה:

נ"ב עי' ברי"ף ס"פ החובל שם הגי' שבחת ברי:

דף נו.

נ"ב ה"ה אשה אחת שילדה תאומים ואינה מכיר מי יצא ראשון:
נ"ב כה"ג סוף חולין:

דף נו:

ר"ב פי' עבדי דיתמי דכקרקעי דמיין:
נ"ב פי' דה"א דמשמש לי בעבד קאמר:

דף נז.

נ"ב צ"ע:
נ"ל לגירסא זו ר"ל דמרתת לומר שפרע כלו דא"כ שטר ביד מלוה מה בעי וגרס גמ' דליכא עדים ועי' פי' רשב"ם וצ"ל שירא שהעדים יאמרו לא זזה ידו מתוך ידינו ובכה"ג גם בלה"נ דוחק הוא:
נ"ב ברשב"ם בגמ' שמואל ור"ש ור"פ נ"ל. וצ"ל דלאו דוקא נקט רב אבא קרקע וכ"כ הרא"ש ומ"מ צ"ע דבדברי שמואל ר"ש ור"פ לא משמע כן ומ"ש הרא"ש דמשום שמואל נקט קרקע דוחק גדול שהרי שלח ליה וכו' ואינו סתם מימרא וק"ל:

דף נז:

נ"ב צ"ע דא"כ משנה זו וכל שיטה דבתרה דלא כהלכתה דקי"ל כריב"ב לתמן ודברי הרי"ף בסמוך ג"כ צ"ע:

דף נח.

נ"ב עי' ברי"ף שבועות פ"ד אחר מתני' ד"ה כפרו כאחת שניהם חייבין:
נ"ב צ"ע דבדברי ר"ל נמי נימא הכי דהל"ל לא קני אא"כ אמר תכ"ד:
דאם לא כן ישמיענו תכ"ד כצ"ל:
נ"ב שהרי ירש פלוני שדה פלוני ותנתן לפלוני שדה פלונית בתכ"ד ס"ל לר"ל דקני דתפס לשון מתנה וצ"ע הרי בנכסי לך ואחריך ירש פלוני תפסינן לשון ראשון ודו"ק:

דף נח:

נ"ב ומיירי בבניו של בני נחלה דידיה:
נ"ב צ"ל דהרי"ף מפרש כל סוגיא הנ"ל דעל משנה המחלק נכסיו כשיש בכור ומשום מעוט חלק בכור עשו בו והוא דוחק רב ועוד דקשה א"כ מה מקשה מברייתי' דנכסי לך ודו"ק וצ"ע בטור ובש"ע סי' רפ"א:

דף נט.

נ"ב צ"ע דהל"ל דמצי טפי להשתדל בנכסיו משא"כ קטן:

דף נט:

נ"ב נ"ל כתב לו יירש בני פלוני כל. נכסיו דירש לחלוטין משמע ועי' בהרא"ש שהאריך:

נ"ב פי' כלתי:
נ"ב עי' לקמן בפ' מי שמת אחר מתני' ד"ה ש"מ שכתב כל נכסיו לאחרים כו':
נ"ב הרא"ש כתב פי' הדברים כפי' שדחה הרשב"ם ור"ל שכתב לשניהם יחד ע"ש:
נ"ב דלגבי' לא שייך אפטרופוס:

דף ס:

נ"ב צ"ע וכי ס"ד דבמה שאמר אלא למאן מבטל תנאי כתובה של אשתו:
נ"ב עי' ברי"ף כתובות סוף פ"ו:

דף סא:

נ"ב עי' רי"ף קדושין פ"א קודם מתני' ד"ה עבד עברי נקנה בכסף ובשטר:
נ"ב ואינה זקוקה ליבום כי גרשתיה:
נ"ב פי' אי בעי מגרש לה עתה:
נ"ב לשון רשב"ם ולא תנשא בלא חליצה ר"ל אם יבורר שיש לה אח וביני וביני אסורה:
נ"ב הכי מפרש בגמ' כגון דקלא ואלים משא"כ בדוכתי אחריתי מפרשינן לה שעדיין לא נתבשלו עכ"ד ל"ד ופה מוכח דפי' שבח המגיע לכתפים ר"ל דטרח בה ולא כרי"ף שם וצ"ע דהא בפירוש אמר רבא שבחו הנכסין מאליהן מהו עי' בנ"י:

דף סב.

עי' ברי"ף ס"פ שנים אוחזין:

דף סב:

נ"ב וכן פירשו התוס':
נ"ב עי' ר"פ החולץ:
נ"ב צ"ע דהא מטעם זה אין למדין משיטה אחרונה אלא ע"כ משום דבכל שטרי מתנה דידן כותבים מעכשיו עי' דף קנ"ד ע"ב גם בסמ"ע סי' רי"ב ס"ק ו' צ"ע וע"ע בש"ך סי' ע"ב ס"ק י':

דף סג.

נ"ב עי' לעיל בפירקין קודם מתני' ד"ה האומר איש פלוני בני בכורי לא יטול פי שנים כו':
דהות אזלא למגדר כו' כצ"ל:

דף סג:

עי' בריי"ף ר"פ שנים אוחזין:
נ"ב בגמ' מייתי אותו פלוגתא בדף קל"ח ע"א:

דף סד.

נ"ב פי' שחולקין העזבון לט' חלקים ונוטל בעל ר' ב' חלקים וכו':
נ"ב ה"ה דקשיא ליה באינך:
נ"ב יבמות ק"ו ע"א:
נ"ב מפני שאמר בכורי דה"ל להזכירו בשמו או הל"ל בני הגדול נ"ל. ובתנו לאשתי ולא אמר כראוי לה צל"ע:
נ"ב צ"ע טעמא מאי ועי' באה"ע סי' קנ"ה ושם בש"ע ס"ח:

דף סד:

נ"ב ס"ל הריי"ף לפי שיטתו דאחר מות האב שוים הם כח שאר בנים בכח ירושה או כח הלוקח אם מכר נכסיו וקושיית הש"ס היא רק בין הן עצמן או דמיהן וצ"ע דלמא ה"ק תלוש ה"ה יורשים חנם משא"כ מחובר נותנים דמים. אחרי שובי נחמתי על מ"ש רק הריי"ף לפי שיטתו מפרש שמין וכו' שזה הבן שנוטל עתה הקרקע מלוקח עם הפירות נותן דמיהם ללוקח ומ"ש הריי"ף אלא לדמיהן כמו בדמים ור"ל שצריך לשלם:
נ"ב עי' לעיל בריי"ף ב"ק סוף פ"א. ומכאן משמע כל מלבושיו ואפי' שבת ויו"ט:
נ"ב בעמוד פי' בע"א:

דף סה.

נ"ב צ"ע דר"פ השואל הלכה פסוקה דלוקח הוי עי' בגמ' דל"ק ומ"ש רשב"ם סוף הפרק בשם ר"ח דלא כריי"ף:

דף סו.

נ"ב עי' בגמ':

דף סו:

נ"ב מש"כ אלו מעין דא אמר לדביתהו נכסי לבני דיהוי לך מינאי ולבני מאשתי הראשונ' ה"ל קני את וחמור וקני מחצה:

נ"ב צ"ע הא כתי' לבן בן נחור רעואל אביהן ול"ל דידעו רז"ל דבלשון בני אדם לא נקרא כלל בן הבן בן וראיה מלשון סמ"ע סי' רמ"ז ס"ק ז' ודו"ק:
נ"ב ומ"מ נראה דלא מהני סברא זו אם יש עוד אחד נקרא טוביה:

דף סז.

נ"ב ה"ה נשאה יתומה:
נ"ב ה"ה לא הניח בנות רק אחים קטנים:
נ"ב עי' הגי' בסוף פ"א דגיטין:
נ"ב עי' בהרא"ש שהשיג על דברי רשב"ם הללו:

דף סז:

נ"ב עי' בריי"ף כתובות סוף פי"ב קודם מתני' ד"ה כ"ז שהיא בבית אביה גובה כתובתה לעולם:
נ"ב דרך שושבינות אוכל עמו ואח"כ מביא לו דורון. רשב"ם:

דף סח.

נ"ב ולכך גירשה:
נ"ב משא"כ שנשא אשה מקמי הכי:

דף סח:

נ"ב בגמ' מהו שישליש. עי' רשב"ם:

דף ע.

נ"ב היינו לומר הלואתי שבידי לבני דמעמד שלשתן ממש א"א דהא אמר דבנו לא הוי גביה: א"נ י"ל שר"ל שישלח אחר בנו:

דף ע:

נ"ב ק"ק למה נקט עבד ולא ש"מ ואינך:
נ"ב עי' ח"מ ס"ס רמ"ח:
נ"ב ל"ג בגמ' ומ"מ הרשב"ם פי' כך ומתנה במקצת היה. עי' תוס':
נ"ב וכאמרה גם במקצת כדמסיק לקמן:

נ"ב נ"ל דהוא מלשון הני זיהרורי דזבני ארעא לטסקא דפ' ח"ה דף נ"ה ע"א:

דף עא.

נ"ב לא הי' בקי בדינים דהוה מ"ל הא לא כתב ליה קני לך אינהו וכל שעבודייהו א"נ י"ל דס"ל אותיות נקנות במסירה עי' בר"פ המוכר את הספינה:
נ"ב צ"ע מה אפי' שהרי בקנין ס"ל לשמואל דלא קנה אא"כ מיפה כחו כבסמוך:
נ"ב צל"ע דבשייר מקצת לא מהני קנין למקני שטרות דה"ל כמתנת בריא ועי' בש"ך ס"ס רמ"ח:
דבור זה צ"ל לפני הדבור אם עמד:

דף עא:

נ"ב כתובות ר"פ אע"פ:
נ"ב הכי משמע גם ממ"ש הרי"ף עלה והא דגרס וכו' וי"ל דאיירי במקצת רק דפירש שנותן במתנת ש"מ כדקציר וכו' ודינו כמצוה מחמת מיתה וכן הדין גם במתנה בכולה מטעם דה"ל כמחמת מיתה וכ"כ הפוסקים דין מיפה כח על נתן מקצת נכסיו כפירש מתנת ש"מ עי' ש"ע סי' ר"נ ס"ט ומ"מ דינייהו שונים דבעינן מיפה כחו:
נ"ב עי' לעיל בגמ' דף קמ"ח ע"א

דף עב.

נ"ב רא"ש גרס רבה:
נ"ב במתני' דף קנ"ד ע"א:
נ"ב עי' לעיל בגמ' דף קל"ה ע"ב:
נ"ב צ"ע הא ר"מ מפרש ראיה דידיה:

דף עב:

נ"ב כל זה שיטת רשב"ם דלא כרי"ף כדמסיק:

דף עג.

נ"ב רשום קו על תיבות ולמכור בנכסי אביו:
נ"ב עי' בגמ':

נ"ב צ"ע דהא קמן דקאי על דברי ר"נ גם הא אמרי' בפירוש ולמכור בנכסי אביו לאפוקי וי"ל דס"ל להנך רבוותא דגרסי עד שיהא בן כ' לאפוקי וכו' ופירשו דקאי על מ"ש למיאונים ומ"מ דברי הרי"ף מגומגמים בלשון:

דף עג:

(והוא כדברי כו' ע"כ פי') תא"מ:

דף עד.

נ"ב עי' ברשב"ם:

דף עה.

(תנן התם כו' עד כשר) תא"מ:

דף עה:

נ"ב ואין להקשות מאי ראית דלתקנו לפסול שטר הבא עם עדיו בשיטה אחת וליתכשר קיום רחוק שיטה א'. ויכשרו שטר הבא בשיטה א' ועדיו בא' ולפסלו ריחוק עדיו משטר אפילו שיטה א' די"ל דעדים ע"ה נינהו ואינם יודעים לאמן ידיהם סמוך משא"כ דיינים: נ"ב ומ"מ אין למידין משיטה אחרונה ואם עדיין רווח כדי שיטה אז אפשר למידין א"נ י"ל לא פלוג:

דף עו.

נ"ב ואין לחוש דגם זה ימחוק דא"כ ה"ל נמחק ב"פ א"נ כשיש ריוח בין עד לעד כשיעור זה פסול שטר הבא על הנייר ועדיו על המחק דאפשר לזייפו. ג"כ ק"ל לתקנו דשטר הוא ועדיו על המחק פסול וליתכשר הוא על הנייר ועדיו על המחק בלי תיקון:
(וא"ל עביד לי כו' פשוט או) תא"מ ונ"ב ל"ג בגמ':
נ"ב צ"ע שלא בפניהם נמי ניכר וע"כ לא ניכר אא"כ בשנכתב א"נ עדים לא דייקו בזה וכ"כ התוס' וי"ל דה"ק אא"כ נמחק בפניהם משעה שהיה נייר לבן וכשיראו שמוחק העליון פ"א וחלק התחתון ב"פ משים אל לבו ורואה השתנות ומבין הערמה:
נ"ב בקדושין פ"ב משנה ד"ה התקדשי לי בכוס זה כו':

דף עו:

אין פחות משני דינרין זהב כסף כצ"ל:
ודלמא דהבא פריכא בתרי דינרי דהבא קאמר כצ"ל:

דף עז:

נ"ב ד"ה שטרי אירוסין שייך לקמן אחר ד"ה בעיסקא מעות לחצי שכר:
נ"ב צ"ע דהל"ל להגבות כתובה כמ"ש מקמי הכי:
נ"ב פי' לכן יודע ששם אחד שמו ראובן. וצ"ל שבא עם אשתו וג"כ מחזיק שמה כשם אשת ראובן. ועי' תוס':
כאן שייך ד"ה דלעיל שטרי אירוסין:

דף עח:

נ"ב צ"ל להשני עי' רשב"ם בגמ':
נ"ב וצ"ל דבהדר הלוקח על לקוחות שלאחריו צריך לקרוע שטר מכירה שבידו וצ"ע דאפי' בשטר מכירה אחד יש לחוש לקנוניא דלקוחות שאחריו יניחו שטר מכירה בידו וי"ל דצריכין ליקח השטר באם יהיה למוכר נכסים יפצה אותם אע"פ דעתה אין לו דאם יש לו לוקח ראשון שקיל ממוכר לא מהם. ודו"ק:

דף עט.

נ"ב כתבו התוס' דמ"מ אביי גופיה ס"ל דכותבין שובר ונ"ל דלא הקשה אביי רק לשמוע מה יענה רבא ורבא שני ליה לפי דבריו כי באמת ל"ק כלל ול"ד דשארית ישראל לא יעשו עולה ועוד וכי ידע שחבירו אבד שוברו:
נ"ב אפי' יכתוב לו שטר מכירה לא אסיק אדעתיה ששטר ראשון זמנו מאוחר:
נ"ב צ"ע דאי ס"ל דאין כותבין שובר ה"נ ס"ל גבי מכר דלא מהדר ליה שדהו וכ"ש הכא שהרי לא נפסד מוכר דבר שהרי יש לו דמי שדהו:
נ"ב וצ"ע לרי"ף סוגיא דמפ"ב דסנהדרין:

דף פ.

נ"ב עי' בגמ' דף קעג:
נ"ב עי' בגמ' דר"ל שע"כ הם מוציאין על אחרים שטר חוב:
נ"ב פי' שיש עדים שראו זה בין שטרותיו

דף פ:

נ"ב ר"ל קבלן כבמסקנא וא"כ אפי' יש לו נכסים ודו"ק:
נ"ב פי' קרקעות וכן לקמן. תוס':

דף פא.

נ"ב ר"ל תחלה:
נ"ב אפי' אמר ע"מ שאפרע ממי שארצה תחלה וצ"ע בזה כל תנאי שבממון קיים. גם בתוס' לא אתברר

דף פא:

נ"ב צ"ע דהל"ל יתומים גדולים איכא בינייהו א"נ אם יפרעו לכשיגדלו איכא בינייהו וק"ק לא אמר ג"כ מת תוך ז"פ והוגבה עדות בחיי אבוהון ושמא חשש צררא איתא אפי' תוך ז"פ משא"כ חשש פרעון וי"ל דודאי תוך הזמן לא פרע הערב ועל הא בצ"ע י"ל דבעי למימר איכא בינייהו על גוונא דההוא מעשה שהיו יתומים קטנים ומ"מ לרב הונא שפיר עביד ודו"ק:
נ"ב משום דשארית ישראל לא יעשו עולה משא"כ עובדי כוכבים ימינם ימין שקר אי אתפסיה צררא הדר תבע:
נ"ב בגמ' גר' משתעבד והכי מוכח דאל"כ מתני' דרשב"ג במה מיירי:
נ"ב א"כ אפי' שמעו ממנו בחליו שעדיין חייב לעובד כוכבים:

דף פב.

נ"ב פי' לעיל סימן תתקג:
נ"ב צ"ע למה הצריכו למקדיש ולמגרש שידיר הנאה וי"ל דוקא ש"מ וא"כ בריא שהקדיש לא וכן ש"מ שגירש א"נ י"ל שאני בדיש שטר ודו"ק:
נ"ב צ"ע הא לית ליה מידי וי"ל שר"ל שלא יחזקהו לעשיר מקמי דאקדיש א"נ אם יעמוד ויחזרו נכסים דהכי קי"ל אף דקם בתיקו לעיל פ' מי שמת סי' תתקג:

דף פב:

נ"ב צ"ע דהל"ל דהמ"ל ד"ת א' קרקע וא' מטלטלי גובה מנכסים משועבדים ומ"ט אמרו וכו'. עי' חו"מ סי' קי"ז ס"ג:
נ"ב משום דקלא אית ליה משא"כ במלוה ע"פ:

נ"ב לא ידעתי קרא זה למה אתא:

דף פג.

נ"ב כה"ג ריש גיטין:
נ"ב עי' לשון רשב"ם בגמ':